

1 חוק האזרחות, התשי"ב-1952

פרק ראשון: רכישת האזרחות

1. מבוא

(תיקונים: התשכ"ח, התשנ"ו)

אזרחות ישראלית נקנית -

מכוח שבות לפי סעיף 2,

מכוח ישיבה בישראל לפי סעיף 3,

מכוח לידה לפי סעיף 4,

מכוח לידה וישיבה בישראל לפי סעיף 4א,

מכוח אימוץ לפי סעיף 4ב,

מכוח התאזרחות לפי הסעיפים 5 עד 8,

או מכוח הענקה לפי סעיף 9.

לא תהיה אזרחות ישראלית אלא לפי חוק זה.

2. אזרחות מכוח שבות

(תיקונים: התשכ"ח, התשל"א, התש"ם, התשנ"ו)

(א) כל עולה לפי חוק השבות, התשי"ב-1950, יהיה לאזרח ישראלי, מכוח שבות, זולת אם הוקנתה לו אזרחות ישראלית מכוח

לידה לפי סעיף 4 או מכוח אימוץ לפי סעיף 4ב.

(ב) אזרחות מכוח שבות נקנית -

(1) למי שעלה ארצה או נולד בה לפני הקמת המדינה - מיום הקמת המדינה;

(2) למי שעלה לישראל אחרי הקמת המדינה - מיום עלייתו;

(3) למי שנולד בישראל אחרי הקמת המדינה - מיום לידתו;

(4) למי שקיבל תעודת-עולה לפי סעיף 3 לחוק השבות, התשי"ב-1950 - מיום מתן התעודה.

(ג) סעיף זה אינו חל -

(1) על מי שחדל להיות תושב ישראלי לפני תחילת תקפו של חוק זה;

(2) על בגיר שערב יום עלייתו או ערב יום מתן תעודת-העולה היה אזרח-חוץ, ובאותו יום, לפני כן או תוך שלושה חדשים לאחר מכן ובעודו אזרח-חוץ, הצהיר שאין ברצונו להיות אזרח ישראלי; בגיר כאמור רשאי לוותר בהודעה בכתב לשר הפנים על זכותו להצהיר לפי פסקה זו;

(3) על קטין אזרח חוץ שנולד מחוץ לישראל ואשר עלה לישראל יחד עם הוריו והם הצהירו לפי פסקה (2) וכללו אותו בהצהרתם; לענין פסקה זו די בהצהרת הורה אחד אם רק אותו הורה עלה לישראל, ובלבד שצורפה להצהרתו הסכמת ההורה השני בכתב או שההורה המצהיר רשאי להחזיק לבדו בקטין;

(4) על קטין אזרח חוץ שנולד מחוץ לישראל ואשר עלה לישראל ללא הוריו, וערב עלייתו, ביום העליה, ביום קבלת תעודת העולה או תוך שלושה חדשים מיום העליה או מיום קבלת תעודת העולה, הצהירו הוריו בכתב שאין הם רוצים שהוא יהיה אזרח ישראלי, ובלבד שביום ההצהרה ההורים אינם אזרחים ישראליים; לענין

פסקה זו די בהצרת הורה אחד אם הוא רשאי להחזיק לבדו בקטין;

(5) על מי שנולד בישראל ובשעת לידתו לא היה אף אחד מהוריו רשום במרשם האוכלוסין;

(6) על מי שנולד בישראל אחרי הקמת המדינה לנציג דיפלומטי או קונסולרי של מדינה זרה, למעט נציג-כבוד.

(ד) תושב ישראל שמחמת הצהרה לפי סעיף-קטן (ג)(3) לא הוקנתה לו אזרחות ישראלית, רשאי, בתקופה שבין יום-הולדתו ה-18 לבין יום הולדתו ה-22, או תוך שנה מתום שירותו בשירות סדיר לפי הפרק השלישי לחוק שירות בטחון, התשי"ט-1959 [נוסח משולב], לפי המועד המאוחר יותר, להודיע לשר הפנים שהוא מבטל את הצהרת הוריו לגביו, והוא יהיה לאזרח ישראלי מכוח שבות מיום מתן ההודעה האמורה.

(ה) מי שהביע רצונו להשתקע בישראל וקיבל, או זכאי לקבל, אשרת עולה לפי חוק השבות, התשי"ט-1950, רשאי שר הפנים, לפי שיקול דעתו, להעניק לו, לפי בקשתו, אזרחות מכוח שבות עוד לפני עלייתו.

(ו) שר הפנים רשאי לאשר קבלת הצהרה לפי פסקאות (2) או (4) לסעיף קטן (ג) שניתנה בתוך תקופה של שלושה חדשים לאחר תום שלושת החדשים האמורים בפסקאות אלה, אם ראה שהאיחור במתן ההצהרה נובע מסיבות שלמצהיר לא היתה שליטה עליהן.

(ז) שר הפנים יודיע לתושב ישראל שלא הוקנתה לו אזרחות ישראלית מחמת הצהרה לפי סעיף קטן (ג)(3) או (4) על זכותו לבטל את ההצהרה כאמור בסעיף קטן (ד), אולם אי קבלת ההודעה האמורה לא תפגע בהוראת סעיף קטן (ד); מועד מתן ההודעה ואופן נתינתה ייקבעו בתקנות.

3. אזרחות מכוח ישיבה בישראל

(א) מי שערב הקמת המדינה היה נתין ארצישראלי, ולא היה לאזרח ישראלי לפי סעיף 2, יהיה לאזרח ישראלי מיום הקמת המדינה אם נתקיימו בו תנאים אלה:

(1) ביום ד' באדר התשי"ב (1 במרס 1952) היה רשום כתושב לפי פקודת מרשם התושבים, התשי"ט-1949;

(2) ביום תחילת תקפו של חוק זה היה תושב ישראלי;

(3) מיום הקמת המדינה עד יום תחילת תקפו של חוק זה היה בישראל או בשטח שהיה לשטח ישראל אחרי הקמת המדינה, או שבתקופה זו נכנס לישראל כדין.

(ב) מי שנולד אחרי הקמת המדינה, וביום תחילת תקפו של חוק זה היה תושב ישראלי, ואביו או אמו היו לאזרחים ישראליים לפי סעיף-קטן (א), יהיה לאזרח ישראלי מיום-לידתו.

3א. הרחבת אזרחות מכוח ישיבה בישראל

(תיקון התש"ם)

(א) מי שנולד לפני הקמת המדינה ונתקיימו בו התנאים הבאים, יהיה לאזרח ישראלי מכוח ישיבה בישראל מיום תחילתו של חוק האזרחות (תיקון מס' 4), התש"ם-1980 ((להלן - יום תיקון התש"ם):

(1) הוא לא היה לאזרח ישראלי מכוח הוראה אחרת של חוק זה;

(2) ערב הקמת המדינה הוא היה נתין ארצישראלי;

(3) ביום כ"א בתמוז התשי"ב (14 ביולי 1952) הוא היה תושב ישראלי ורשום במרשם התושבים לפי פקודת מרשם התושבים, התשי"ט-1949;

(4) ביום תיקון התש"ם הוא היה תושב ישראלי ורשום במרשם האוכלוסין;

(5) הוא איננו אזרח של אחת מהמדינות הנזכרות בסעיף 2 לחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), התשי"ד-1954.

(ב) מי שנולד אחרי הקמת המדינה ונתקיימו בו התנאים הבאים יהיה לאזרחי ישראל מכוח ישיבה בישראל מיום תיקון התש"ם:

- (1) הוא לא היה לאזרחי ישראל מכוח הוראה אחרת של חוק זה;
- (2) ביום תיקון התש"ם הוא היה תושב ישראל ורשום במרשם האוכלוסין;
- (3) הוא צאצא של אדם שנתקיימו בו התנאים שבפסקאות (1) עד (3) לסעיף קטן (א).

4. אזרחות מכוח לידה

(תיקונים: התש"ם, התשנ"ו)

(א) אלה יהיו, מיום לידתם, אזרחים ישראלים מכוח לידה:

- (1) מי שנולד בישראל כשאביו או אמו היו אזרחים ישראלים;
- (2) מי שנולד מחוץ לישראל כשאביו או אמו היו אזרחים ישראלים -
 - (א) מכוח שבות;
 - (ב) מכוח ישיבה בישראל;
 - (ג) מכוח התאזרחות;
 - (ד) לפי פסקה (1);
 - (ה) מכוח אימוץ לפי סעיף 4ב(1).

(ב) לענין סעיף זה, מי שנולד אחרי מות אחד מהוריו, דייו שאותו הורה היה במותו אזרחי ישראל.

4א. אזרחות מכוח לידה וישיבה בישראל

(תיקון התשכ"ח)

(א) מי שנולד אחרי הקמת המדינה במקום שהיה שטח ישראל ביום-לידתו, ולא היתה לו מעולם שום אזרחות, יהיה לאזרחי ישראל, אם ביקש זאת בתקופה שבין יום-הולדתו ה-18 לבין יום-הולדתו ה-21 ואם היה תושב ישראל חמש שנים רצופות בתוך לפני יום הגשת בקשתו.

(ב) ³מי שהגיש בקשה לפי סעיף-קטן (א) ונתקיימו לגביו התנאים המפורשים בו, יאשר שר הפנים, או מי שהשר הסמיכו לכך, את בקשתו;

אולם רשאי הוא שלא לאשר את הבקשה אם הורשע המבקש בעבירה על ביטחון המדינה או שנידון למאסר חמש שנים או יותר בשל עבירה אחרת.

(ג) אזרחות לפי סעיף זה נקנית מיום אישור הבקשה.

4ב. אזרחות מכוח אימוץ

(תיקונים: התשנ"ו, התשנ"ח)

קטין יהיה אזרחי ישראל מכוח אימוץ מיום אימוצו, אם התקיים בו אחד מאלה:

- (1) הוא אומץ לפי חוק אימוץ ילדים, התשמ"א-1981, כשאביו או אמו המאמצים היו אזרחים ישראלים;
- (2) הוא אומץ מחוץ לישראל כשאביו או אמו המאמצים היו אזרחים ישראלים לפי פסקאות (א) עד (ה) בסעיף 4(א)(2), ובלבד שהמאמצים לא היו תושבי ישראל ביום האימוץ וניתנה הסכמת שני ההורים המאמצים.

5. התאזרחות

(א) בגיר שאיננו אזרח ישראלי יכול לקבל אזרחות ישראלית על ידי התאזרחות אם נתקיימו בו תנאים אלה:

(1) נמצא בישראל;

(2) היה בישראל שלוש שנים מתוך תקופת חמש שנים שקדמה ליום הגשת בקשתו;

(3) זכאי לשבת בישראל ישיבת-קבע;

(4) השתקע בישראל או שיש בדעתו להשתקע בה;

(5) יודע ידיעת-מה את השפה העברית;

(6) ויתר על אזרחותו הקודמת או הוכיח שיחדל להיות אזרח-חוץ לכשיהיה לאזרח ישראלי.

(ב) מי שביקש להתאזרח ונתקיימו בו התנאים שבסעיף-קטן (א), יעניק לו שר הפנים, אם ראה זאת לנכון, את האזרחות הישראלית על ידי מתן תעודת האזרחות.

(ג) לפני הענקת האזרחות יצהיר המבקש הצהרה זו:

"אני מצהיר שאהיה אזרח נאמן למדינת ישראל".

(ד) האזרחות נקנית מיום ההצהרה.

6. פטור מתנאים להתאזרחות

(תיקונים: התש"ם, התשס"ד)

(א) (1) (א) מי ששירת שירות סדיר בצבא-הגנה לישראל, או ששירת אחרי יום ט"ז בכסלו התש"ח (29 בנובמבר 1947), בשירות אחר ששר הביטחון הכריז עליו, באכרזה שפורסמה ברשומות, כשירות צבאי לצורך סעיף זה, ושוחרר כחוק; מי שהשלים 18 חודשי שירות סדיר לפי חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986, או ששירת אחרי יום ט"ז בכסלו התש"ח (29 בנובמבר 1947) בשירות אחר ששר הביטחון הכריז עליו, באכרזה שפורסמה ברשומות, כשירות צבאי לצורך סעיף זה;

(ב) לענין פסקה זו יראו אדם כמי שהשלים 18 חודשי שירות סדיר אף אם שוחרר קודם לכן מחמת מחלה, החמרת מחלה או חבלה, שאירעו בתקופת שירותו ועקב שירותו כמשמעותם בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 [נוסח משולב] (להלן - חוק הנכים), או בשל חבלה שאירעה בתקופת שירותו ואשר חל לגביה חוק הנכים, ובתנאי שלא נגרמה כתוצאה מהתנהגות רעה חמורה מצדו, כמשמעותה בסעיף 9 לחוק הנכים בסעיף 9 לחוק הנכים.

(ג) על אף הוראות פסקה זו, הוראות פסקת משנה (א) לא יחולו על אדם באחד מאלה:

(1) הוא שוחרר מהשירות הסדיר בשל הרשעה בדין או בשל אי התאמה;

(2) שר הפנים קבע, ככלל או למקרה מסוים, כי התקיימו נסיבות אחרות אשר מצדיקות קביעה כאמור.

(2) מי ששיכל בן או בת בשירות כזה, פטורים מהתנאים שבסעיף 5(א), פרט לתנאי שבסעיף 5(א)(4).

(ב) מי שמבקש להתאזרח אחרי שהצהיר לפי סעיף 2(ג)(2), פטור מהתנאי שבסעיף 5(א)(2).

(ג) מי שערב הקמת המדינה היה נתין ארצישראלי פטור מהתנאי שבסעיף 5(א)(5).

(ד) שר הפנים רשאי לפטור את המבקש מהתנאים שבסעיף 5(א)(1), (2), (5) ו-6(6), כולם או מקצתם, אם יש, לדעתו, סיבה מיוחדת המצדיקה את הפטור.

(ה) שר הפנים רשאי, לפי שיקול דעתו, להעניק אזרחות ישראלית בדרך של התאזרחות לתושב בגיר של אזור המוחזק על ידי צבא-הגנה לישראל שביקש להתאזרח, אף אם לא נתקיימו בו התנאים שבסעיף 5(א), אם שוכנע השר כי המבקש מזדהה עם מדינת ישראל ויעדיה והוא או בן משפחתו פעלו פעולה של ממש לקידום הביטחון, הכלכלה או ענין חשוב אחר של המדינה או שהענקת האזרחות כאמור הוא מענינה המיוחד של המדינה.

7. התאזרחות של בעל ואשה

(תיקון התש"ם)

בעל ואשתו שאחד מהם אזרח ישראלי או שאחד מהם ביקש להתאזרח ונתקיימו בו התנאים שבסעיף 5(א) או הפטור מהם, יכול השני לקבל אזרחות ישראלית על ידי התאזרחות, אף אם לא נתקיימו בו התנאים שבסעיף 5(א).

8. התאזרחות של קטינים

(תיקונים)

(התשכ"ח, התש"ם)

(א) התאזרחותו של אדם מקנה אזרחות גם לילדו הקטין שביום ההתאזרחות היה תושב ישראל או תושב של אזור המוחזק על ידי צבא-הגנה לישראל, והמתאזרח היה רשאי להחזיק בו.
(ב) היה הקטין אזרח-חוץ ושני הוריו היו רשאים להחזיק בו ורק אחד מהם התאזרח, לא תוקנה לקטין אזרחות לפי סעיף קטן (א) אם הצהיר אחד ההורים שאין ברצונו שהקטין יהיה אזרח ישראלי.

9. אזרחות מכוח הענקה

(תיקון התש"ם)

(א) שר הפנים רשאי להעניק אזרחות ישראלית, במתן תעודה ומהיום שיקבע בתעודה -
(1) לקטין תושב ישראל - על פי בקשת הוריו;
(2) לילדו הקטין של אזרח ישראלי לפי סעיף 4(א)(2) - על פי בקשת הוריו;
(3) לילדו הקטין של אזרח ישראלי לפי סעיף 4(א)(2), למי שאזרחותו הישראלית בוטלה לפי סעיף 10 בהיותו קטין - על פי בקשה שהגיש לשר בתקופה שבין יום הולדתו ה-18 לבין יום הולדתו ה-22;
(4) לתושב ישראל הנמצא בישראל שהשר שוכנע כי הוא מזדהה עם מדינת ישראל ויעדיה והוא או בן משפחתו שירתו שירות פעיל בצבא-הגנה לישראל או פעלו פעולה של ממש לקידום הבטחון, הכלכלה או ענין חשוב אחר של המדינה או שהענקת האזרחות כאמור היא מענינה המיוחד של המדינה; בפסקה זו, "בן משפחתו" - בן זוג, הורה, בן ואח.
(ב) לענין פסקאות (1) ו-(2) לסעיף קטן (א), די בבקשת הורה אחד אם הוא רשאי להחזיק לבדו בקטין.

פרק שני: איבוד האזרחות

10. ויתור על אזרחות

(תיקון התש"ם)

(א) אזרח ישראלי בגיר שאינו תושב ישראל רשאי להצהיר בכתב שהוא מוותר על אזרחותו.
(ב) אזרח ישראלי בגיר המודיע שרצונו לחדול להיות תושב ישראל, רשאי להצהיר בכתב שהוא מוותר על אזרחותו.
(ג) קטין שנולד מחוץ לישראל והוקנתה לו אזרחות ישראלית מכוח לידה, רשאים הוריו להצהיר בכתב שהם מוותרים על אזרחותו, ובלבד שביום מתן ההצהרה ההורים והקטין לא היו תושבי ישראל;
לענין סעיף קטן זה, די בהצהרת הורה אחד אם הוא רשאי להחזיק לבדו בקטין ודי בכך שרק אותו הורה והקטין אינם תושבי ישראל.

(ד) קטין שנולד בישראל לפני יום תיקון התש"ם והוקנתה לו אזרחות ישראלית מכוח שבות, וביום לידתו לא היו הוריו אזרחים ישראליים ולא היו רשומים במרשם האוכלוסין, רשאים הוריו להצהיר בכתב שהם מוותרים על אזרחותו, ובלבד שביום מתן

ההצהרה ההורים והקטין לא היו תושבי ישראל; לענין סעיף קטן זה די בהצהרת הורה אחד אם הוא רשאי להחזיק לבדו בקטין ודי בכך שרק אותו הורה והקטין אינם תושבי ישראל.

(ה) ויתור על אזרחות לפי סעיף זה טעון הסכמת שר הפנים, ואם הסכים השר לויתור - האזרחות מתבטלת מהיום שקבע השר.

(ו) ביטול אזרחותו הישראלית של בגיר לפי סעיף זה מבטל גם את אזרחותו הישראלית של ילדו הקטין אם נתקיימו שניים אלה:

(1) ההורה השני ויתר גם הוא על אזרחותו הישראלית לפי סעיף זה או שהוא איננו אזרחי ישראל ואיננו תושב ישראל, או שהוא הסכים בכתב לכך שהויתור יחול אף על הקטין, או שההורה שויתר על אזרחותו רשאי להחזיק לבדו בקטין;

(2) הקטין איננו תושב ישראל או, אם היה הויתור לפי סעיף קטן (ב), נאמר בהודעה האמורה באותו סעיף קטן שרצון המודיע הוא שאף הקטין יחדל להיות תושב ישראל.

(ז) על אף האמור בסעיף קטן (ו), רשאי שר הפנים לקבוע, אם ראה סיבה מיוחדת המצדיקה זאת, שלא תבטל אזרחותו הישראלית של קטין לפי הסעיף הקטן האמור.

(ח) מלאו לקטין שש עשרה שנים, לא תבטל אזרחותו הישראלית לפי סעיף זה אלא אם הודיע הקטין בכתב לשר הפנים שהוא מסכים לביטול.

10א. ויתור לשם שמירה על אזרחות אחרת

(תיקון התש"ם)

שר הפנים רשאי, בנסיבות מיוחדות, להסכים להצהרת ויתור של בגיר תושב ישראל על אזרחות ישראלית שהוקנתה לו לפי סעיף 2(ב) או (4), ובלבד שהויתור נועד לשמור על אזרחות אחרת שלו; הסכים השר לויתור כאמור, תבטל האזרחות מהיום שקבע השר ורשאי הוא אף לקבוע שהביטול הוא למפרע.

11. ביטול אזרחות

(תיקונים: התש"ם, התשס"ח, התשע"ו, התשע"ז, התשפ"ג)

(א) שר הפנים רשאי לבטל את אזרחותו הישראלית של אדם אם הוכח להנחת דעתו שהאזרחות נרכשה על יסוד פרטים כוזבים, וטרם חלפו שלוש שנים מיום שנרכשה האזרחות כאמור.

(ב) בית המשפט לעניינים מינהליים (בסעיף זה - בית המשפט), רשאי, לבקשת שר הפנים, לבטל את אזרחותו הישראלית של אדם אם התקיים אחד מאלה:

(1) האזרחות נרכשה על יסוד פרטים כוזבים וחלפו לפחות שלוש שנים מיום שנרכשה כאמור;

(2) אותו אדם עשה מעשה שיש בו משום הפרת אמונים למדינת ישראל, ובלבד שעקב ביטול האזרחות הישראלית לא ייוותר אותו אדם חסר כל אזרחות או מעמד קבוע בשטחי הרשות הפלסטינית, ואם יוותר חסר כל אזרחות כאמור או מעמד קבוע - יינתן לו רישיון לישיבה בישראל, כפי שיוורה שר הפנים; לענין פסקה זו, חזקה על מי שיושב דרך קבע מחוץ לישראל או שהוא או מי מטעמו ובידיעתו קיבל מהרשות הפלסטינית, במישרין או בעקיפין, שכר או תגמול בעד הפרת האמונים למדינת ישראל (להלן - כספים בזיקה לטרור) כי לא יוותר חסר כל אזרחות או מעמד כאמור, לפי הענין; בפסקה זו, "הפרת אמונים למדינת ישראל", כל אחד מאלה:

(א) מעשה טרור כהגדרתו בחוק המאבק בטרור, התשע"ו-2016 (בחוק זה - חוק המאבק בטרור), סיוע

או שידול למעשה כאמור, או נטילת חלק פעיל בארגון טרור או בארגון טרור מוכרז כהגדרתם בחוק האמור;

(ב) מעשה המהווה בגידה לפי סעיפים 97 עד 99 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 או ריגול חמור לפי סעיף 113(ב) לחוק האמור;

(ג) רכישת אזרחות או זכות לישיבת קבע במדינה או בשטח המנויים בתוספת.

(1) (1) התקיימו לגבי אדם כל אלה, יודיע לו שר הפנים, בתוך שבעה ימי עבודה, על כוונתו לבקש מבית המשפט לבטל את אזרחותו הישראלית:

(א) הוא הורשע בעבירה ובית המשפט שהרשיעו קבע כי העבירה היא מעשה טרור, ואם העבירה בוצעה לפני תחילתו של חוק המאבק בטרור - היא מעשה טרור על סמך העובדות שנקבעו בפסק הדין בעניינו, או שהוא הורשע בעבירה לפי סעיפים 97 עד 99 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, והכול אם הוטל עליו עונש מאסר לריצוי בפועל;

(ב) הוכח, להנחת דעתו של שר הפנים, לאחר שנתן לאותו אדם הזדמנות לטעון את טענותיו בתוך שבעה ימי עבודה, שהוא או מי מטעמו ובידיעתו קיבל כספים בזיקה לטרור.

(2) בית המשפט, לבקשת שר הפנים כאמור בפסקה (1), יבטל את האזרחות אלא אם כן שוכנע, מטעמים מיוחדים שיירשמו, כי ביטול האזרחות אינו מוצדק בנסיבות העניין; בית המשפט יחליט בבקשה בתוך 30 ימים מיום.

(3) ביטל בית המשפט את אזרחותו של אדם כאמור בסעיף קטן זה ולא נסתרה החזקה האמורה בסעיף קטן (ב)(2), יורחק האדם מישראל בתום תקופת ריצוי עונשו, לפי סעיף 13 לחוק הכניסה לישראל, לשטחי הרשות הפלסטינית, ולא תותר עוד כניסתו לישראל.

(4) הוראות סעיף קטן (ב)(2) יחולו לעניין ביטול אזרחות של מי שבשל הביטול ייוותר חסר כל אזרחות.

(5) בסעיף זה -

"הרשות הפלסטינית" - כהגדרתה בחוק להקפאת כספים ששילמה הרשות הפלסטינית בזיקה לטרור מהכספים המועברים אליה מממשלת ישראל, התשע"ח-2018;

"שטחי הרשות הפלסטינית" - שטחי המועצה הפלסטינית כהגדרתם בסעיף 13 לחוק הכניסה לישראל ושטח רצועת עזה.

(ג) (1) לא תוגש בקשה לפי סעיף קטן (ב)(2) אלא בהסכמתו בכתב של היועץ המשפטי לממשלה. לעניין זה, חזקה כי מי שיושב דרך קבע במדינה או בשטח המנויים בתוספת, רכש אזרחות או זכות לישיבת קבע במדינה או בשטח כאמור.

(2) לא תוגש בקשה לפי סעיף קטן (ב)(1) אלא בהסכמתו בכתב של שר המשפטים; לא העביר שר המשפטים את הסכמתו בתוך שבעה ימי עבודה, יראו כאילו נתן את הסכמתו.

(ד) (1) בהליכים המתנהלים לפני בית המשפט לפי סעיף זה יתקיים הדיון בנוכחות האזרח שעניינו נדון, אלא אם כן נמסרה לו הזמנה לדיון בהתאם להוראות שקבע שר המשפטים, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, והוא לא התייצב במועד שנקבע, ובית המשפט סבר שלא יהיה בקיום הדיון שלא בנוכחותו משום עיוות דין.

(2) על אף האמור בפסקה (1), רשאי בית המשפט, לבקשת שר הפנים, להורות שהדיון יתקיים שלא בנוכחות האזרח שעניינו נדון, אם לא ניתן לאתרו או למסור לו הזמנה כאמור בפסקה (1), ובלבד שבוצע תחליף המצאה לפי הוראות שקבע שר המשפטים, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת.

(3) היה האזרח כאמור בפסקה (2) מחוץ לישראל, רשאי בית המשפט להורות, לבקשתו, על השתתפותו בדיון לפני בית המשפט באמצעות היוועדות חזותית שתקיים באחת מנציגויות ישראל בחוץ לארץ שבה ניתן לבצע היוועדות חזותית; לעניין זה, "היוועדות חזותית" - תקשורת בין שני מוקדים המאפשרת העברת תמונה

וקול בזמן אמת.

(4) הורה בית המשפט לפי פסקה (2), כי הדיון בבקשה יתקיים שלא בנוכחות האזרח שעניינו נדון, ימנה עורך דין לפי חוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972, לשם ייצוג האינטרסים והזכויות של האזרח בהליך, אלא אם כן סבר בית המשפט שלא יהיה באי-מינוי עורך דין כאמור משום עיוות דין; אין בהוראות פסקה זו כדי לגרוע מזכותו של האזרח שעניינו נדון למנות עורך דין שייצג אותו בדיון בבקשה.

(5) לעניין חוק זה יראו דיון שבו השתתף אדם באמצעות היוועדות חזותית כהגדרתה בפסקה (3) כדיון שנערך בנוכחותו.

(1ד) (1) הוגשה בקשה לפי סעיף קטן (ב)(2), לבטל את אזרחותו של אדם היושב דרך קבע מחוץ לישראל, רשאי בית המשפט להורות, לבקשת שר הפנים, כי לא יותר לאותו אדם להיכנס לישראל, אם השתכנע כי יש בכניסתו לישראל סכנה ממשית לביטחון המדינה או לשלום הציבור ואין דרך אחרת למנוע את הסכנה; ואולם לא יורה בית המשפט כאמור אם סבר כי שיקולי עשיית צדק גוברים על הסכנה הנשקפת מכניסתו של האדם לישראל; הורה בית המשפט כאמור יקיים את הדיון שלא בנוכחות האזרח, ואולם אין בכך כדי לגרוע מזכותו של האזרח שעניינו נדון למנות עורך דין שייצג אותו בדיון בבקשה.

(2) הוראה לפי פסקה (1) תהיה לתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים או עד למתן הכרעה בבקשה לביטול האזרחות, לפי המוקדם, ואולם רשאי בית המשפט, לבקשת שר הפנים ובהתקיים התנאים האמורים באותה פסקה, להאריך את התקופה האמורה לתקופה אחת או יותר, שלא יעלו במצטבר על שלושה חודשים. (2ד) הודיע שר הפנים לבית המשפט כי הוא שוקל להגיש בקשה לפי סעיף קטן (ב)(2) לביטול אזרחותו של אדם היושב דרך קבע מחוץ לישראל, ויש בכניסתו לישראל סכנה ממשית לביטחון המדינה או לשלום הציבור, רשאי בית המשפט, לבקשת שר הפנים, להורות כי לא יותר לאותו אדם להיכנס לישראל עד להגשת הבקשה לביטול האזרחות, אם אין דרך אחרת למנוע את הסכנה, ובלבד שהבקשה לביטול האזרחות תוגש בתוך 15 ימים מיום מסירת הודעת שר הפנים כאמור; בית המשפט רשאי, לבקשת שר הפנים, להאריך את המועד האמור.

(3ד) (1) ביטל בית המשפט את אזרחותו של אדם שלא בנוכחותו ושלא בנוכחות עורך דין שהאדם מינה לייצג אותו, כאמור בסעיפים קטנים (ד)(1) או (2) או (1ד), רשאי האזרח שאזרחותו בוטלה (להלן - המבקש) לבקש את ביטול החלטת בית המשפט בתוך 45 ימים מיום שנודע לו עליה (להלן - בקשה לביטול).

(2) בית המשפט רשאי לדחות על הסף בקשה לביטול, על פי הבקשה בלבד או לאחר שקיבל תגובה משר הפנים, אם ראה כי בנסיבות העניין היה שיהוי בהגשתה.

(3) הדיון בבקשה לביטול שלא נדחתה על הסף, יתקיים במעמד הצדדים, ואולם יחולו לעניין זה הוראות סעיף קטן (ד)(1).

(ה) בהליכים לפי סעיף זה רשאי בית המשפט, מטעמים שיירשמו, לסטות מדיני הראיות, ולקבל ראיות שלא בנוכחות האזרח שעניינו נדון או בא כוחו או בלי לגלותן להם, אם לאחר שעין בראיה או שמע טענות שוכנע כי גילוי הראיה עלול לפגוע בביטחון המדינה, ביחסי החוץ שלה או בעניין ציבורי חשוב וכי אי גילוייה עדיף על פני גילוייה לשם עשיית צדק (בסעיף זה - ראיות חסויות); בית המשפט רשאי, בטרם יקבל החלטה לפי סעיף זה, לעיין בראיה או לשמוע הסברים שלא בנוכחות האזרח ובא כוחו; החליט בית המשפט לקבל ראיות חסויות, יורה על העברת תמצית של הראיות החסויות, ככל שניתן לעשות כן בלי לפגוע בביטחון המדינה, ביחסי החוץ שלה או בעניין ציבורי חשוב, לאזרח או לבא כוחו; דיון לפי סעיף קטן זה יתקיים בדלתיים סגורות, אלא אם כן קבע בית המשפט הוראה אחרת לעניין זה.

(ו) החליט בית המשפט לבטל את אזרחותו הישראלית של אדם, תבוטל האזרחות מהיום שלא ניתן עוד לערער על פסק הדיון או ממועד מאוחר יותר שקבע בית המשפט.

(1) על אף האמור בכל דין, בית המשפט הדן בביטול אזרחותו של אדם יהיה מוסמך לדון בהוראת שר הפנים לענין אותו אדם שניתנה לפי סעיף קטן (ב)(2) או סעיף 11א(א).

(ז) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות סדרי דין לענין הליכים לפי סעיף זה.

(ח) שר הפנים ימנה ועדה, בראשות שופט בדימוס או מי שכשיר להתמנות לשופט בית משפט שלום, אשר תייעץ לו לענין החלטות והגשת בקשות לפי סעיף זה.

(1ח) שר הפנים ידווח לוועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, אחת לשנה, על אלה:

(1) המקרים שבהם התקיימו הנסיבות כאמור בסעיף קטן (ב)(1)(א) ו-(ב) ולא הוגשה בקשה לביטול

האזרחות לבית המשפט והנימוקים לכך;

(2) החלטות בית המשפט בבקשות לפי סעיף קטן (ב)(1).

(ט) השר, באישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי לשנות את התוספת.

11א. סמכות בית משפט שהרשיע אדם לבטל אזרחות

(תיקונים: התשע"א, התשע"ו, התשע"ז)

(א) הורשע אדם בעבירה וקבע בית המשפט כי העבירה היא מעשה טרור כהגדרתו בחוק המאבק בטרור, או הורשע בעבירה לפי סעיפים 97 עד 99, 101, 112 או 113(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, רשאי בית המשפט, לבקשת שר הפנים, לבטל את אזרחותו הישראלית, נוסף על כל עונש אחר, ובלבד שעקב ביטול האזרחות הישראלית לא ייוותר אותו אדם חסר כל אזרחות, ואם ייוותר חסר כל אזרחות כאמור - יינתן לו רישיון לישיבה בישראל, כפי שיורה שר הפנים; לענין סעיף זה, חזקה על מי שיושב דרך קבע מחוץ לישראל כי לא ייוותר חסר כל אזרחות.

(ב) על בקשה לביטול אזרחות כאמור בסעיף זה ועל ביטולה יחולו הוראות סעיף 11(ג) ו-(ו), בשינויים המחויבים.

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לפגוע בסמכות שר הפנים לפי סעיף 11(א).

12. קיום אחריות

איבוד האזרחות הישראלית אינו פוטר מאחריות שנובעת מאזרחות ישראלית ונוצרה לפני שאבדה האזרחות.

פרק שלישי: הוראות נוספות

13. פירושים

(תיקונים: התש"ם, התשנ"ו)

בחוק זה -

"בגיר" פירושו - אדם בגיל שמונה-עשרה ומעלה או אדם נשוי אף אם לא מלאו לו שמונה-עשרה שנה;

"קטין" פירושו - אדם בגיל שלמטה משמונה-עשרה והוא אינו נשוי;

בחוק זה, למעט לענין סעיף 4 -

"ילד" כולל ילד שאומץ, ו"הורים" כוללים מאמצים של ילד מאומץ;

"אזרחות-חוץ" כולל נתינות-חוץ, ו"אזרח-חוץ" כולל נתין-חוץ, אך אינו כולל נתין ארצישראלי.

14. אזרחות כפולה ומקום מגורים כפול

(א) פרט לענין התאזרחות, אין רכישת אזרחות ישראלית תלויה ביותר על אזרחות קודמת.

(ב) אזרח ישראלי שהוא גם אזרח-חוץ, רואים אותו, לענין חוקי ישראל, כאזרח ישראלי.

(ג) תושב ישראל הגר בחוץ-לארץ, רואים אותו, לענין חוק זה, כתושב ישראל כל עוד לא השתקע בחוץ-לארץ.

(תיקון התש"ם)

- (א) אזרח ישראל רשאי לקבל משר הפנים תעודה המעידה על היותו אזרח ישראלי.
(ב) אזרחותו הישראלית של אדם תצוין בתעודת הזהות שלו זולת אם ביקש שלא לציין זאת.

15א. ערר לבית הדין לעררים

[תיקון התשע"א (מס' 2)]

החלטה לפי חוק זה של רשות המנויה בתוספת לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, בעניינים המנויים באותה תוספת, ניתנת לערר לפי הוראות פרק רביעי 1 לחוק האמור.

16. עבירות

מי שמסר ביודעין פרטים כוזבים בענין הנוגע לרכישתה או לאיבודה של האזרחות הישראלית, שלו או של אחר, דינו - מאסר עד ששה חדשים או קנס עד חמש מאות לירות או שני העונשים כאחד.

17. ביצוע ותקנות

- (א) שר הפנים ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות תשלום אגרות והפטור מתשלומן.
(ב) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בנוגע לדיון בבית-המשפט המחוזי לפי חוק זה, לרבות הערעור על החלטות בית-המשפט.

18. ביטול, תיאום חוקים ואישור תוקף

- (א) דברי המלך על הנתינות הפלשתינאית (א"י), 1925-1942, בטלים מיום הקמת המדינה.
(ב) כל הוראת-חוק שבה מדובר בנתינות ארצישראלית או בנתינים ארצישראליים תיקרא מעתה כאילו מדובר בה באזרחות ישראלית או באזרחים ישראליים.
(ג) כל דבר שנעשה בתקופה שבין הקמת המדינה ובין יום תחילת תקפו של חוק זה, רואים אותו כשריר וקיים, אם היה שריר וקיים אילו היה חוק זה בתקפו בזמן שהדבר נעשה.

19. תחילת תוקף

- (א) חוק זה ייכנס לתקפו ביום כ"א בתמוז התשי"ב (14 ביולי 1952).
(ב) שר הפנים רשאי להתקין, עוד לפני אותו יום, תקנות בדבר מתן הצהרות לפי סעיף 2(ג)(2).

תוספת

(סעיף 11)

איראן, אפגניסטן, לבנון, לוב, סודאן, סוריה, עיראק, פקיסטן, תימן, שטח רצועת עזה.

משה שרת

משה שפירא

שר החוץ

ממלא מקום ראש
הממשלה

יוסף שפרינצק

יושב ראש הכנסת

ממלא מקום נשיא
המדינה

[1]. ס"ח 95, התשי"ב, עמ' 146.

תיקונים: ס"ח 246, התשי"ח, עמ' 84;

ס"ח 538, התשכ"ח, עמ' 212;

ס"ח 624, התשל"א (26.5.1971), עמ' 118;

ס"ח 984, התשמ"ם (18.8.1980), עמ' 222;

ס"ח 1230, התשמ"ח (9.12.1987), עמ' 12;

ס"ח 1593, התשנ"ו (12.5.1996), עמ' 362;

ס"ח 1678, התשנ"ח (29.7.1998), עמ' 295;

ס"ח 1956, התשס"ד (11.8.2004), עמ' 521;

ס"ח 2176, התשס"ח (6.8.2008), עמ' 810. הצ"ח - כנסת 175, התשס"ח, עמ' 10;

ס"ח 2289, התשע"א (4.4.2011), עמ' 733. הצ"ח - כנסת 366, התשע"א, עמ' 72;

ס"ח 2313, התשע"א (15.8.2011), עמ' 1073 [התשע"א (מס' 2)]. הצ"ח - ממשלה 550, התשע"א, עמ' 312;

ס"ח 2556, התשע"ו (23.6.2016), עמ' 925. הצ"ח - ממשלה 949, התשע"ה, עמ' 1067; הצ"ח - ממשלה

967, התשע"ו, עמ' 126; הצ"ח - ממשלה 782, התשע"ג, עמ' 992;

ס"ח 2611, התשע"ז (16.3.2017), עמ' 460. הצ"ח - ממשלה 1058, התשע"ו, עמ' 1134;

ס"ח 3024, התשפ"ג (19.2.2023), עמ' 54. הצ"ח - כנסת 946, התשפ"ג, עמ' 28.

ראו אצילת סמכויות לפי סעיפים שונים בחוק משר הפנים לבעלי תפקידים במשרד הפנים בי"פ 9967, התשפ"ב, עמ' 1152.

[2]. (א) הוראה זו תחול על מי שעלה או קיבל תעודת-עולה ביום ט' בתשרי התשכ"ט (1 באוקטובר 1968) או אחרי כן.

(ב) ראה הוראת שעה לענין ביטול הצהרה לפי סעיף זה בחוק האזרחות (הוראת שעה), התשנ"ח-1998 בעמ' 200 א להלן.

[3]. ראו הסמכות על פי סעיף 4א(ב) בי"פ 9967, התשפ"ב, עמ' 1166.

